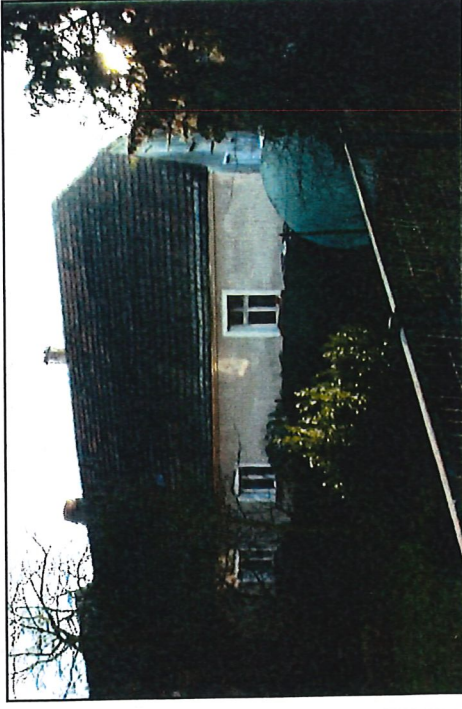

GEZ 16	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość Czeska Wieś
1. Nazwa Budynek mieszkalny w zagrodzie	2. Czas powstania ok. 1825 r.	4. Adres Czeska Wieś nr 18, dz. nr 432	
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym 			5. Przynależność administracyjna województwo opolskie powiat brzeski gmina Olszanka
			6. Formy ochrony Zarządzenie Nr WG-VII-55/2016 Wójta Gminy Olszanka z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Olszanka

1. Widok od pñ.-zach. 2. Widok od pñd.-zach. 3. Widok od wsch. 4. Lokalizacja.

WÓJT
Tymoteusz
Gmuntick

URZĄD GMINY OLSZANKA
49-332 Olszanka 16
woj. opolskie

Stwierdzam zgodność
z oryginałem

8. Historia, opis i wartości

Wieś po raz pierwszy wzmiankowana w 1310 r. jako *Bohemorum villa*, a następnie w 1358 r. jako *Bongischdorf*, w 1416 r. jako *Bemyschdorf*, a w 1417 r. jako *Bömischedorf*. Pierwszymi znanymi właścicielami wsi był ród Pogorzeliów, właściciele klucza miczałowskiego, w rękach którego miejscowość kościoła. W początku XV w. w Czeskiej Wsi odnotowano dwór lub sołectwo, a także młyn. W 1533 r. wieś nabył Melchior Hirsch, od którego przejął ją książę brzeski Jerzy II, który z kolei przekazał wieś miastu Brzeg w zamian za Czepielowice. We władaniu miasta pozostała do reform administracyjnych państwa pruskiego z 1874 r., kiedy likwidacji uległa gmina Czeska Wieś, a miejscowość weszła w skład okręg administracyjny Janówice Wielkie. W 1534 r. w księstwie brzeskim wprowadzono reformację, co wiązało się z przekształceniem kościoła na ewangelicki. W tym czasie istniał już folwark wieżę i dobudowano krużgół. W opisie statystycznym Śląska z 1783 r. we wsi wymieniono kościół, szkołę ewangelicką, a także 34 zagrody kmieci, 24 zagrodnice i 11 chałupniczych. W tym czasie miejscowość liczyła 420 mieszkańców. Kolejny spis statystyczny z 1845 r. wymienia kościół, szkołę ewangelicką, wolne sołectwo oraz 114 domów. Wieś zamieszkiwało 547 osób.

Obiekt wzniesiony ok. 1825 r., jest prawdopodobnie najstarszym zachowanym budynkiem mieszkalnym we wsi w zabudowie zagrodowej. Zlokalizowany w południowej części wsi, w układzie szczytowym względem drogi. Założony na planie prostokąta, parterowy, częściowo podpiwniczony, nakryty dachem naczółkowym. Od południowego wschodu przylega do niego nieco wyższy budynek gospodarczy. Murowany, odkrywany, z pokryciem dachowym z dachówki ceramicznej karpiołki. Tynki cementowo-wapienne, nakrapiane. Elewacja północno wschodnia trójosiowa. Elewacja północno zachodnia zachodnia trójosiowa, z otworem wejściowym w osi środkowej. Dekoracja architektoniczna w postaci wydłużonych gzymsów koronującego i ujmującego szczyt. Otwory okienne i drzwiowe zamknięte prosto. Stolarstwo drzwiowa wtórna, dwuskrzydłowa, w konstrukcji płycinowo-ramowej, z nadświetlami. Stolarstwo okienne wtórne, jedno-, dwu- i trójdzielną, jedno- i dwupoziomową.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

W połaciach dachu brak jest ugięć lub falowania, w pokryciu występują pojedyncze ubytki. Dachówka w stanie zróżnicowanym, część łuszczy się i kruszy. Wody opadowe odprowadzane są poprzez wydane okapy. Mury bez widocznych odchył, z pojedynczymi spękaniem, w partiach dolnych i lokalnie wyżej ze śladami zawilgocenia, wykwitami soli, pokryte glonami i porostami. Przy murach opaska cementowa. Tynki wtórne, z nieznacznymi ubytkami (głównie w obrębie gzymsów), lokalnie widoczne są spęknięcia i odparzenia. Wielkość i rozmieszczenie otworów, a także fotografa z tzw. równoległe ze zmianami w otworowaniu i wymianą tynków zniszczeniu uległa część dekoracji architektonicznej. Stolarstwo okienne i drzwiowa ahistoryczne, w stanie dostatecznym.

Postulaty:

- uzupełnienie ubytków w pokryciu dachowym, a docelowo jego wymiana na nowe wykonane z dachówki ceramicznej karpiołki,
- uzupełnienie ubytków gzymsów,
- usunięcie opaski betonowej,
- uzupełnienie ubytków tynków,
- rozpoznanie i wyeliminowanie przyczyn zawilgocenia murów,
- w przypadku podjęcia remontu budynku należy dążyć do: przywrócenia pierwotnej wielkości i rozmieszczenia otworów okiennych; wymiany tynków na nowe wykonane na bazie wapna hydraulicznego wraz z przywróceniem historycznej dekoracji architektonicznej; wymiany stolarstwa drzwiowej i okiennej na nową w formach nawiązujących do rozwiązań historycznych.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Grzegorz Naumowicz, 31.01.2026 r.

11. Zaznaczenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków